

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය - ශ්‍රී ලංකාව

දුරස්ථ සහ අඛණ්ඩ අධ්‍යාපන කේන්ද්‍රය

වාණිජ හා කළමනාකරණ අධ්‍යයන පීඨය

ව්‍යාපාර කළමනාකරණවේදී (සාමාන්‍ය) උපාධි තෙවන පරීක්ෂණය (බාහිර) - 2019

සැප්තැම්බර් - 2023

BMGT E3065 - ව්‍යාපාර මූල්‍ය

- i. මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය කොටස් දෙකකින් (02) සමන්විත වේ. ('අ' සහ 'ආ' කොටස)
- ii. ප්‍රශ්න ගණන :
අ කොටස - 10
ආ කොටස - 04
- iii. සියලුම ප්‍රශ්න අනිවාර්ය වේ.
- iv. 'අ' කොටසෙහි පිළිතුරු පොතට අමුණන්න.
- v. ප්‍රශ්න පත්‍රයේ 'අ' කොටස විභාග ශාලාවෙන් පිටතට රැගෙන යාම සපුරා තහනම් වේ.

අ කොටස

නිවැරදි පිළිතුර යටින් ඉරක් අදින්න.

- 1) මූල්‍ය කළමනාකරණය සැලකිලිමත් වන්නේ,
 - අ) යම් සමස්ත ඉලක්කයක් මතයේ තබා ගෙන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම, මූල්‍යකරණය සහ කළමනාකරණය කිරීම.
 - ආ) පවතින සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ අරමුණින් ලාභය උපරිම කිරීම.
 - ඇ) ආර්ථිකයේ පවතින සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.
 - ඈ) ආයතනික සහ කොටස් හිමියන්ගේ අරමුදල් අවශ්‍යතා හඳුනාගැනීම.

- 2) ආයෝජනය අර්ථ දැක්විය හැක්කේ,
- අ) ප්‍රාග්ධන කොටස් වෙත සිදු කරන ලද ශුද්ධ එකතු කිරීම.
 - ආ) මහල් නිවාසයක් හෝ නිවසක් මිලදී ගැනීමට පුද්ගලයාගේ කැපවීම.
 - ඇ) ප්‍රතිලාභ උපයාගැනීම සඳහා වත්කම මත අරමුදල් යෙදවීම.
 - ඈ) නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී භාවිතා කරන භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා අරමුදල් යෙදවීම.
- 3) මුදලේ කාල වටිනාකම සලකා බැලිය යුතු වන්නේ,
- අ) මුදල් ගලා ඒම සහ පිටතට ගලා යාම විවිධ අවස්ථාවල සිදු වන නිසා.
 - ආ) උද්ධමනය පිටතට ගලායාම බෙහෙවින් අඩු කරන නිසා.
 - ඇ) අද ලබන රුපියලකට වඩා අනාගතයේ ලැබෙන රුපියලක් වටින නිසා.
 - ඈ) මුදල් ප්‍රවාහයන් නිශ්චිතවම නොදන්නා නිසා.
- 4) මුදලට කාල වටිනාකමක් ඇත්තේ,
- අ) පුද්ගලයන් වර්තමාන පරිභෝජනයට වඩා අනාගත පරිභෝජනයට කැමැත්තක් දක්වන නිසා.
 - ආ) මිලදී ගැනීමේ හැකියාව අනුව හෙට මුදලට වඩා අද මුදල් වටින නිසා.
 - ඇ) අද දින ආයෝජනය කරන මුදල් මත අවදානම් රහිත ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇති නිසා.
 - ඈ) අද උපයන මුදල් හෙට උපයන මුදලට වඩා වටින්නේ අවදානම් රහිත ප්‍රතිලාභයක් ඇති නිසා.
- 5) රු. 10,000 ක ණයක් වසර 5 ක් සඳහා 8% ක පොලී අනුපාතයක් සහිතව නිකුත් කර ඇත. ණය දෙන්නාට ආපසු ගෙවිය යුතු මුදල සුළු පොළිය (simple interest) සහ සංගුණන පොළිය (compounding interest) මත පදනම්ව ගණනය කර එකතු කළ අගය හඳුනා ගන්න.
- රු. 4000 රු. 4693 සහ රු. 693
 - රු. 10,800 රු. 14,693 සහ රු. 3893
 - රු. 14,000 රු. 14,693 සහ රු. 693
 - රු. 14,693 රු. 14,693 සහ රු. 0

- 06) නමඟිලි කෙටිකාලීන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සමඟ සාමාන්‍යයෙන් සම්බන්ධ වන්නේ පහත සඳහන් කුමන මූල්‍ය උපාය මාර්ගයද?
- අ) විකුණුම්වලට ජංගම වත්කම් අඩු අනුපාතයක් පවත්වා ගැනීම.
 - ආ) පඩි මුදල් ශේෂයන් තබා ගැනීම සහ අලෙවි කළ හැකි සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය නොකිරීම.
 - ඇ) තොග (inventory) සඳහා විශාල ආයෝජන සිදු කිරීම.
 - ඈ) ණයට විකුණුම් සඳහා ඉඩ නොදීම. (එමගින් ලැබිය යුතු ගිණුම් නැත/ ණයගැතියෝ)
- 07) ලබා දී ඇති තොරතුරු අනුව ලාභාංශ වැඩි වන විට කොටස් මිල වැඩි විය හැක්කේ ඇයි?
- අ) ආයෝජකයින් ප්‍රාග්ධන ලාභවලට (capital gains) වඩා ලාභාංශවලට (dividends) කැමැත්තක් දක්වයි.
 - ආ) ලාභාංශ වැඩිවීම අතීත කාර්ය සාධනයේ සලකුණකි.
 - ඇ) ආයෝජකයින් ක්ෂණික මුදල් ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂා කරයි.
 - ඈ) ආයෝජකයින් ලාභාංශ වැඩි වීම අනාගතයේ කළමනාකාරිත්වයේ විශ්වාසයේ සංඥා ලෙස සලකයි.

ප්‍රශ්න අංක 8 සහ 9 ගණනය කිරීමට පහත තොරතුරු භාවිතා කරන්න.

- 08) 2019 වසර සඳහා මෙහෙයුම් තෝලනය (DOL) ගණනය කරන්න

	2018 (රු.)	2019 (රු.)
විකුණුම්	1500	900
පොලී සහ බදු වලට පෙර ඉපැයීම (EBIT)	750	300
කොටසකට ඉපැයීම (EPS)	15	4.5

- අ) 2.25
- ආ) -2.25
- ඇ) 0.43
- ඈ) -0.43

09) 2019 වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය තෝලනය (DFL) ගණනය කරන්න.

අ) 3.5

ආ) -3.5

ඇ) 1.54

ඈ) -1.54

10) පහත සඳහන් දේවලින් ව්‍යාපාරයක් සඳහා තාවකාලික මුදල් හිඟයක් පියවීමට ක්‍රමයක් නොවන්නේද:

අ) සාධාරණකරණය (factoring)

ආ) වාණිජ පත්‍රය (commercial paper)

ඇ) දිගුකාලීන බැංකු ණය

ඈ) තොග (inventory) ණය

(මුළු ලකුණු 20)

'ආ' කොටස

ප්‍රශ්න අංක 01

අ) මූල්‍ය ගිණුම්කරණය සහ මූල්‍ය කළමනාකරණය අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 05)

ආ) XYZ සමාගම නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා හොඳම යන්ත්‍රය මිලදී ගැනීමට නව යන්ත්‍ර දෙකක් ඇගයීමට ලක් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. සෑම යන්ත්‍රයක්ම රු. 250,000 ක් වන අතර යන්ත්‍ර දෙකටම වසර 5 ක ආයු කාලයක් ඇත. යන්ත්‍ර දෙක සරල මාර්ග ක්‍රමයට ක්ෂය කරනු ලැබේ. යන්ත්‍ර දෙකේ සුන්බුන් අගයන් පහත පරිදි වේ..

යන්ත්‍ර	A	B
සුන්බුන් අගය	රු 7,500	රු 5,000

A යන්ත්‍රය සඳහා පළමු වසරේ නඩත්තු කිරීම සඳහා රුපියල් 25,000 ක් වැයවුවද එය වසරකට 7.5% කින් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. B යන්ත්‍රයේ වාර්ෂික නඩත්තු පිරිවැය පළමු වර්ෂයේ දී රුපියල් 40,000 වන අතර එය වාර්ෂිකව 10.5% කින් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

නව යන්ත්‍ර මගින් විවලය පිරිවැය අඩු කිරීමට ඉඩ ඇති බැවින්, භාවිතා කරන යන්ත්‍රය අනුව දායකත්වය වෙනස් වේ. එක් එක් යන්ත්‍රයෙන් ලැබෙන දායකත්වය (නඩත්තු පිරිවැය හැර) පහත පරිදි වගුගත කර ඇත. අරමුදල් ගලා ඒම එක් එක් වර්ෂය අවසානයේ යැයි උපකල්පනය කෙරේ.

වර්ෂය	1	2	3	4	5
	රුපියල්	රුපියල්	රුපියල්	රුපියල්	රුපියල්
දායකත්වය - යන්ත්‍රය A (රු '000)	85	110	190	210	50
දායකත්වය - යන්ත්‍රය B (රු'000)	50	145	75	160	210
වට්ටම් අනුපාතය 12%	0.893	0.797	0.712	0.636	0.567

ප්‍රාග්ධන පිරිවැය 12% ක් පමණ වන ඇතැයි මූල්‍ය කළමනාකරු අපේක්ෂා කරයි. බදු නොසලකා හරින්න. ඔබ විසින් A හා B යන්ත්‍ර සඳහා,

- i. ශුද්ධ වර්තමාන අගය ගණනය කරන්න.
- ii. වට්ටම් කළ පිළිගෙවුම් කාලය ගණනය කරන්න.
- iii. ගිණුම්කරණ ප්‍රතිලාභ අනුපාතය ගණනය කරන්න.
- iv. සමාගම විසින් තෝරාගත යුතු යන්ත්‍රය කුමක්ද? ඒ ඇයි ?

(ලකුණු 15)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 02

අ) මුදලේ කාලීන වටිනාකම සම්බන්ධ පහත ප්‍රශ්න විසඳන්න

- i. 2018 මැයි 11 වන දින කසුන් ඔහුගේ නැන්දාගෙන් රු.15,000 මුදලක් ණයට ඉල්ලා ගත්තේය. කසුන් 8% වාර්ෂික පොලී අනුපාතයක් ගෙවීමට එකඟ වූයේ නම්, මාස 18 ක් සඳහා ඔහු ගෙවිය යුතු මුළු මුදල ගණනය කරන්න..
- ii. ඔබ මාසිකව රුපියල් 7,000 ක් 10.5% වාර්ෂික පොලියක් ගෙවන ගිණුමක තැන්පත් කළහොත් වසර 7 කට පසු ගිණුමේ කොපමණ මුදලක් තිබේද? පොලිය මාසිකව සංගුණනය (compounding interest) වේ.
- iii. මාස 12 කට පසු ඔබට රු 24,000 ක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය නම් ඔබ විසින් 18% වාර්ෂික පොලියක් ලබාදෙන ගිණුමක අද දිනයේ දී තැන්පත් කළ යුතු මුදල කොපමණද? (පොලිය කාර්තුමය ලෙස සංගුණනය (compounding interest) වේ)?
- iv. ඔබ වසර 13 ක කල්පිරීමක් සහිත තැන්පතුවක රු. 2,500 ක් ආයෝජනය කර 12.5% ක වාර්ෂික පොලී අනුපාතයක් අඛණ්ඩව ලබාගන්නේ යැයි සිතමු. (Continuous compounding) මෙම ආයෝජනයේ අනාගත වටිනාකම ගණනය කරන්න.

(ලකුණු 10)

ආ) පසුගිය වසර හතර තුළ සුරැකුම්පත් X සහ සුරැකුම්පත් Y පහත සඳහන් ප්‍රතිලාභ සහ සම්භාවිතාවන් අත්විඳ ඇතැයි සිතමු.

වසර	සුරැකුම්පත් X		සුරැකුම්පත් Y	
	සම්භාවිතාව	ප්‍රතිලාභ (%)	සම්භාවිතාව	ප්‍රතිලාභ (%)
2022	0.12	-20	0.15	-14
2021	0.28	22	0.18	26
2020	0.35	36	0.50	25
2019	0.25	18	0.17	20

ඔබ විසින් ගණනය කරන්න.

1. X සුරැකුම්පතෙහි හා Y සුරැකුම්පතෙහි අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය (Expected Return).
2. X සුරැකුම්පතෙහි හා Y සුරැකුම්පතෙහි සම්මත අපගමනය (Standard Deviation).
3. වඩාත් අවදානම් ඇති ආයෝජනය කුමක්ද?

(ලකුණු 10)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 03

අ) Blue High PLC යනු ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා විශේෂිත වූ තාක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රමුඛ සමාගමකි. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ සමාගම තරඟකාරී වෙළඳපොළේ අභියෝග සහ අවස්ථා දැක ඇත. Blue High PLC හි අලුතින් පත් කරන ලද මූල්‍ය කළමනාකරු ලෙස, ඔබ සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්වය අගය කිරීමේදී සහ එහි වර්ධනය සහ ස්ථාවරත්වය සඳහා උපායමාර්ගික තීරණ ගැනීමේදී ඔබේ කාර්යභාරය ඉතා වැදගත් වේ. මෙය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා, ඔබට සමාගමේ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය, ආදායම් ප්‍රකාශය සහ ඔබේ විශ්ලේෂණයට මඟ පෙන්වන අමතර තොරතුරු කිහිපයක් ඉදිරිපත් කෙරේ.

Blue High PLC

දෙසැම්බර් 31 වන දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය

	රු. 2022	රු. 2021
වත්කම්		
ජංගම වත්කම්		
මුදල්	45,000	30,000
ලැබිය යුතු ගිණුම්	30,000	25,500
බඩු කොගය	18,000	15,000
පෙරගෙවුම් වියදම් (Prepaid Expenses)	4,500	3,000
මුළු ජංගම වත්කම්	97,500	73,500
දේපල සහ උපකරණ		
ඉඩම්	247,500	184,500
ගොඩනැගිලි සහ උපකරණ	174,585	192,000
මුළු දේපල සහ උපකරණ	422,085	376,500
මුළු වත්කම්	519,585	450,000
වගකීම් සහ කොටස් හිමියන්ගේ හිමිකම		
ජංගම වගකීම්		
ගෙවිය යුතු ගිණුම්	58,500	60,000
කෙටි කාලීන ගෙවිය යුතු බිල්	4,500	3,000
මුළු ජංගම වගකීම්	63,000	63,000
දිගු කාලීන වගකීම්		
දිගු කාලීන ගෙවිය යුතු බිල්	105,000	117,000
මුළු වගකීම්	168,000	180,000
කොටස් හිමියන්ගේ හිමිකම		
සාමාන්‍ය කොටස් (රුපි. 1/=)	41,100	25,500
අතිරේක ප්‍රාග්ධනය (Additional Paid in Capital)	237,150	169,500
මුළු අතිරේක ප්‍රාග්ධනය (Total Paid in Capital)	278,250	195,000
රඳවාගත් ඉපැයුම්	73,335	75,000
මුළු කොටස් හිමියන්ගේ හිමිකම	351,585	270,000
මුළු වගකීම් සහ කොටස් හිමියන්ගේ හිමිකම	519,585	450,000

Blue High PLC

දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වූ වසර සඳහා ආදායම් ප්‍රකාශය

	Rs. 2022	Rs. 2021
අයහාරය	741,000	675,000
විකුණුම් පිරිවැය	210,000	190,500
දළ ලාභය	531,000	484,500
මෙහෙයුම් වියදම්	405,000	373,500
ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම	126,000	111,000
පොලී වියදම්	10,950	12,000
බදු වලට පෙර ශුද්ධ ආදායම	115,050	99,000
(-) ආදායම් බදු (30%)	34,515	29,700
ශුද්ධ ආදායම	80,535	69,300

අතිරේක තොරතුරු

1. ලැබිය යුතු ගිණුම් / ණයගැතියෝ

ආරම්භක ශේෂය 2022 Rs. 25,500

අවසන් ශේෂය 2022 Rs. 30,000

2. බඩු තොගය

ආරම්භක ශේෂය 2022 Rs. 15,000

අවසන් ශේෂය 2022 Rs. 18,000

3. මුළු වත්කම්

ආරම්භක ශේෂය 2022 Rs. 450,000

අවසන් ශේෂය 2022 Rs. 519,585

4. කොටස් හිමියන්ගේ හිමිකම

ආරම්භක ශේෂය 2022 Rs. 270,000

අවසන් ශේෂය 2022 Rs. 351,585

5. 2022 හි පවතින සාමාන්‍ය කොටස් ගණන 41,100

6. කොටසක ඉපැයීම් - 2022 රු. 2.94

7. වෙළඳපල මිල - 2022 රු. 22.5

8. කොටසක වාර්ෂික ලාභාංශ - 2022 රු. 3

ආ) Blue High PLC හි 2022 වර්ෂය සඳහා පහත ගිණුම්කරණ අනුපාත ගණනය කර ඒවා කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.

- i. මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය
- ii ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය
- iii. ලැබිය යුතු ගිණුම් පිරිවැටුම / ණයගැති පිරිවැටුම
- iv. පොලී ආවරණ අනුපාතය
- v. සාමාන්‍ය කොටස් හිමියන් මත ප්‍රතිලාභ (Return on common shareholders)
- vi. ලාභාංශ ඵලදාව (Divided Yield)

(ලකුණු 12)

ඇ) පත්තියේ සාකච්ඡා කරන ලද න්‍යායන් තුන යෙදීමෙන් ආයෝජකයින් සඳහා වන ලාභාංශ ගෙවීම්, කොටස් මිල සහ කොටස්වල පිරිවැය කෙරෙහි ඒවායේ ප්‍රතිවිපාක පරීක්ෂා කරන්න.

(ලකුණු 06)

ඈ) ඔබ XYZ ආයතනයේ මූල්‍ය කළමනාකරු වන අතර, ඔබට පහත මූල්‍ය දත්ත ලබා දී ඇත.

ප්‍රාග්ධන අයවැය: රු. 1,200,000 කි

ඉලක්කගත ප්‍රාග්ධන ව්‍යුහය : 50% ණය, 50% කොටස්

පුරෝකථනය කළ ශුද්ධ ආදායම: රු. 900,000 කි.

ඔබේ අරමුණ වන්නේ ලාභාංශ ගෙවීම තීරණය කිරීමේදී ඉලක්කගත ප්‍රාග්ධන ව්‍යුහය පවත්වා ගැනීමයි.

ඔබ විසින්,

- i. පුරෝකථනය කළ රුපියල් 900,000 ශුද්ධ ආදායමෙන් කොපමණ මුදලක් ලාභාංශ ලෙස ගෙවිය යුතුද?
- ii. පුරෝකථනය කළ ශුද්ධ ආදායම රු. 1,200,000 කට වැඩිවූයේ නම් එය ලාභාංශවලට බලපාන්නේ කෙසේද?

(ලකුණු 02)

(මුළු ලකුණු 20)

ප්‍රශ්න අංක 04

අ) “Sky Above Company” හි මූල්‍ය කළමනාකරු ලෙස, සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධනය කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම ඔබ වෙත පවරා ඇත.

'රු. මිලියන

අයිතමය	ආරම්භක ශේෂය	අවසන් ශේෂය	සාමාන්‍ය
බඩු තොගය	3000	4500	3750
ලැබිය යුතු ගිණුම් / ණයගැතියෝ	2400	3000	2700
ගෙවිය යුතු ගිණුම්/ ණයහිමියෝ	1125	1500	1312.5

'රු. මිලියන

අලෙවි ආදායම	17250
විකුණුම් පිරිවැය	12300

සපයන ලද තොරතුරු භාවිතා කරමින්, මෙහෙයුම් වක්‍රය සහ මුදල් වක්‍රය ගණනය කර ඔබේ පිළිතුර කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 10)

ආ) විවිධ සමාගම් බීටා සලකා බලන විට එක් එක් කොටස්වල අවදානම සහ ප්‍රතිලාභයේ විචල්‍යතාවයට බීටා නිර්ණායක බලපාන්නේ කෙසේද? කොටස්වල බීටා තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීමක් ලබා දෙමින් මෙම නිර්ණායකවල වෙනස්වීම් කොටස්වල අවදානම් සහ ප්‍රතිලාභ ලක්ෂණ කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේද යන්න සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 05)

ඇ) XYZ සමාගම නිෂ්පාදන අංශයේ වෙළෙඳ සමාගමකි. අවදානම් රහිත අනුපාතය දැනට 3% (risk free rate) වන අතර, අපේක්ෂිත වෙළෙඳපල ප්‍රතිලාභය 10% කි (market return). වෙළෙඳපල අවදානම් අධිකය 7% කි. (market risk premium). XYZ සමාගමේ කොටස් වල බීටා අගය 1.2 ලෙස ගණන් බලා ඇත.

i. CAPM භාවිතයෙන් XYZ සමාගම සඳහා කොටස්වල පිරිවැය ගණනය කරන්න.

(ලකුණු 02)

සමාගමේ ප්‍රාග්ධන ව්‍යුහය සාමාන්‍ය කොටස් සහ ණය යන දෙකින්ම සමන්විතය. ණය අගයෙහි අනුපාතය 40% කි. (debt to value ratio). සමාගමේ ණය මත ඵලදාව 6% කි. (yield on the company's debt) ආයතනික බදු අනුපාතය 25% කි.

ii XYZ සමාගම සඳහා බරතබන ලද ප්‍රාග්ධන පිරිවැය (WACC) ගණනය කරන්න. (ලකුණු 03)

(මුළු ලකුණු 20)

